

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

*Англomовний зовнішньополітичний медіадискурс:
лінгвосинергетичний та перекладацький аспекти*

Допущено до захисту «___» _____ 2023 р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, доц. Баранова С.В.

Виконав:

студент групи ПР.м – 21/2

Коровай Максим Володимирович

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц.,

Щигло Лариса Володимирівна

Суми 2023

Вступ	3
РОЗДІЛ 1.....	6
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ	6
1.1 Потрактування поняття «дискурс» в сучасному мовознавстві	6
1.2 Англomовний зовнішньополітичний медіадискурс як підтип політичного дискурсу.....	8
1.3 Лінгвосинергетика як міждисциплінарний напрям сучасного мовознавства	10
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІУ 1	16
РОЗДІЛ 2.....	19
ЛІНГВОСИНЕРГЕТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО МЕДІА- ДИСКУРСУ.....	19
2.1 Мовні засоби вираження маніпулятивного впливу в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі: синергетичний аналіз	19
2.2 Перекладацькі способи та прийоми відтворення сучасного англomовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу українською мовою	27
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	32
РОЗДІЛ 3.....	34
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ	34
3.1 Методика викладання перекладу як наука: загальні зауваги.....	34
3.2 Комплекс вправ для навчання перекладу сучасного англomовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	55
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ	68
Summary	70

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку наукової думки вагомим аспектом вивчення лінгвосинергетики є вміння знаходити поєднання мови з іншими дисциплінами та досліджувати їх синергію або ж взаємодію.

Досягнення та напрацювання у сфері синергетики не є вичерпними і потребують подальшого розвитку та вивчення з боку науковців. До того ж, з розвитком інших дисциплін паралельно розвивається і мова. Відповідно до цього наукові доробки у сфері лінгвістики все частіше спрямовуються на вивчення мови в міждисциплінарному руслі [56]. Вітчизняні науковці, а саме: Піхтовнікова Л.С., Домброван Т.І., Єнікєєва С.М., Таценко Н.В., Щигло Л.В. та інші, у своїх наукових працях розглядають різні аспекти мови, мовлення, дискурсу, опираючись на лінгвосинергетичну парадигму мовознавства, що характеризується як міждисциплінарна.

Варто зазначити, що новітня лінгвістична наука потребує більш розгорнутого пояснення феномену мовної маніпуляції, особливо в площині дослідження політичної комунікації. Звідси, **актуальність** обраної теми пояснюється недостатністю вивчення маніпулятивного впливу в англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі як у лінгвосинергетичному ракурсі, так і в контексті перекладацької діяльності. До того, ж розширення теоретичного базису стосовно досліджуваної нами теми є нагальною проблемою, вирішення якої, у свою чергу, сприятиме більш глибокому розумінню сутності маніпулятивного впливу загалом, і в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі, зокрема.

Об'єктом дослідження є англomовний зовнішньополітичний дискурс.

Предметом нашого дослідження є лінгвосинергетичні та перекладацькі особливості сучасного англomовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу.

Мета дослідження – проаналізувати мовні засоби маніпулятивного впливу в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі крізь призму лінгвосинергетичної концепції, виявити перекладацькі способи

та прийоми у процесі відтворення досліджуваного дискурсу українською мовою, а також розробити комплекс вправ задля навчання перекладу зазначеного дискурсу.

Досягнення мети нашого дослідження потребує вирішення таких **завдань**:

1. Визначити потрактування поняття «мовна маніпуляція» з позицій міждисциплінарного напрямку мовознавчої науки – лінгвосинергетики.
2. Виокремити основні компоненти інформаційно-комунікаційного впливу.
3. Схарактеризувати мовні засоби маніпулятивного впливу в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі.

Для реалізації сформульованих завдань передбачається використання таких **методів дослідження**:

1. Метод аналізу теоретичного та емпіричного матеріалу задля виокремлення мовних засобів вираження маніпулятивного впливу, що функціонують в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі.

2. Метод синтезу задля узагальнення інформації та її упорядкування, що слугує для загального розуміння проблематики дослідження та висвітлення основних аспектів магістерської роботи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання його висновків у навчальному процесі, в курсах з риторики та стилістики, у спецкурсах з прагмастилістики та лінгвосинергетики, під час написання курсових і дипломних робіт з філології, перекладознавства та методики викладання перекладу.

Апробація результатів дослідження здійснена на одній міжнародній та двох всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Публікації. Основні результати дослідження висвітлено у статті в зарубіжному виданні, що індексується наукометричною базою Index Copernicus [56].

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, списку лексикографічних джерел та списку ілюстративних джерел. Загальний обсяг роботи – 73 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИНОГО МЕДІА -ДИСКУРСУ

1.1 Потрактування поняття «дискурс» в сучасному мовознавстві

Вивчення будь-якого питання сучасної академічної дисципліни неможливе без формулювання дискурсу. За Піхтовніковою Л. С. дискурсом є самоорганізована та еволюціонуюча система знань та система їх ретрансляції в процесі дискусії, обговорення, спілкування [40, с. 7].

Також за Піхтовніковою Л. С. мовна система є однією з найбільш об'ємних та самокерованих. Ця система спроможна організувати власні елементи в блоки, за допомогою яких і буде будуватися дискурс [40, с. 9].

За Лосєвою І. В. визначення дискурсу, опис його різновидів і розкриття їхньої унікальності залишаються актуальними питаннями міждисциплінарного характеру, навіть при тривалому існуванні терміна та поняття "дискурс". Чітке визначення структури та композиційних особливостей дискурсу має два важливі аспекти. По-перше, воно допомагає встановити місце політичного дискурсу в загальній типології дискурсів. По-друге, це відзначає специфіку політичного дискурсу, особливо порівняно з іншими видами [23, с. 40].

Двома головними функціями дискурсу за Піхтовніковою Л. С. є акумуляція знань та їх передача. Вони вимагають відповідної організації дискурсу. Носієм інформації дискурсу є текст, за допомогою якого фіксується мета та накопичені знання адресанта. Фіксація інформації у текстовій формі менше залежить від комунікативної ситуації, якщо перша функція (накопичення знань) є домінуючою. Максимальна залежність від контексту можна спостерігати при домінуванні другої функції дискурсу – передачі знань [40, с. 89].

Кльос С. виділяє співвідношення між мовленням, мовою та дискурсом:

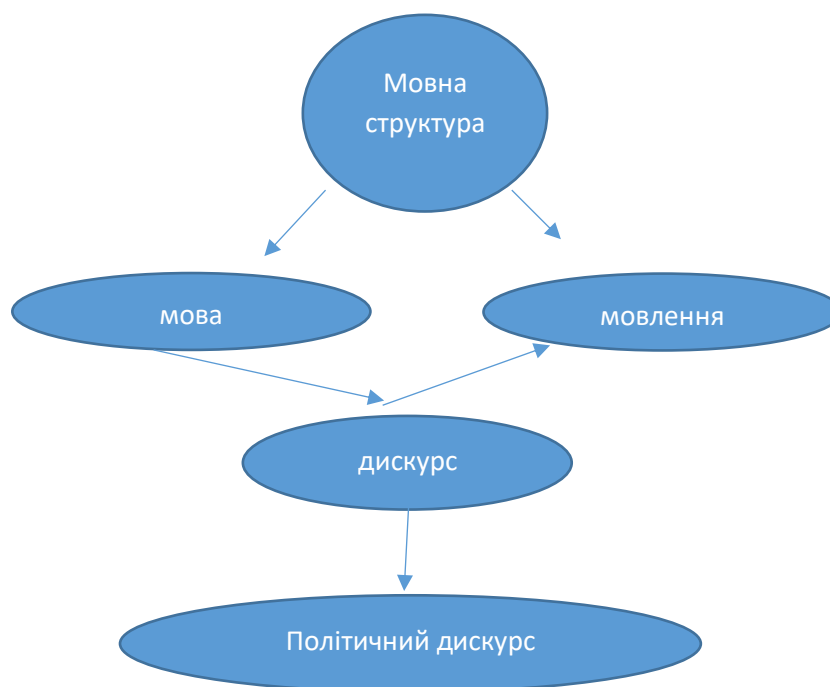

Рис. 1. Співвідношення між мовою, мовленням та дискурсом [17, с. 107].

Жибак Д. М. характеризує дискурс як складне комунікативне явище, котре, крім тексту, включає в себе також екстралінгвальні чинники, такі як:

1. Знання про світ.
2. Досвід.
3. Думки.
4. Погляди.
5. Цілі адресата [11, с. 124].

Степанов В. В. вважає, що дискурс передбачає не тільки ситуативне використання мовних засобів, а й переосмислення об'єктами комунікації напрацьованих стратегій та їх імплементації в поточних та обставинах спілкування, які виникнуть у майбутньому [41, с. 51].

При створенні дискурсу відбувається взаємодія конкурентних його складових:

1. Атрактатора – ментального конструкта, який направляє процес формування дискурсу в потрібному напрямку для послідовного досягнення поставлених цілей.

2. Репелера – етап мовної реалізації поставлених задач [40, с. 91].

Поняття «дискурс» трактується різними вченими по-різному і в кожній царині він має свої особливості.

1.2 Англomовний зовнішньополітичний медіадискурс як підтип політичного дискурсу

Медіадискурс сьогодні є важливою складовою політичної боротьби та управління широкими масами людей. Як зазначалося вище, таке поняття як дискурс, є різностороннім і трактується по-різному. Політичний дискурс є предметом вивчення з точки зору різних наукових дисциплін.

За Клименко І. основними функціями політичного дискурсу є:

1. Маніпулятивна.
2. Функція переконання.
3. Інформативна.
4. Аргументативна.
5. Створення переконливої картини кращого майбутнього [16].

Політичний дискурс є формою існування культури, продуктом епохи сучасності. Знання особливостей політичного дискурсу є важливим аспектом перекладацької практики у цій сфері [6, с. 46].

Також на думку Клименко І. політичні заходи в основному здійснюються через використання політичного дискурсу, головною метою якого є боротьба за владу, її розподіл та використання. Лінгвістичний підхід до політичного дискурсу охоплює як політичну мову, що використовується з метою маніпуляції, так і мову політики, включаючи термінологію і риторику політичної діяльності. Важливо зауважити, що політичний дискурс не обмежений професійними рамками і доступний для розуміння значною частиною суспільства [16]. За своїми ознаками політичний дискурс можна визначити як офіційний [14, с. 33].

За Лукіною Л. В. політичний дискурс може розглядатися як форма політичної діяльності, що направлена на державне управління, управління суспільством, визначення форм та змісту діяльності органів, що наділені владою. Також Лукіна вважає, що політичний дискурс є різновидом рефлексивної мовної комунікації, що спостерігається у політичних колах і може бути характеризувана сукупністю політичних текстів, що спрямовані на легітимізацію та утримання влади як такої [24, с. 76].

Також за Лукіною Л. В. політичний дискурс може бути й завершеним повідомленням з чіткою орієнтованою прагматичною установкою, що поєднує дистинктивні ознаки усного мовлення та текстового повідомлення з паралінгвістичними й екстралінгвістичними засобами, що базується на засадах демократії, але з дотриманням правил інституційної ієрархії. Домінантним засобом збереження влади та кола прибічників для політика залишається мова [24, с. 77]. За Козуб Л. головним завданням політичного дискурсу є переконання аудиторії в правильності тієї чи іншої позиції, нав'язування своєї думки, домагання певних дій з боку адресата [18, с. 51].

Кондратенко Н. В. виділяє декілька груп політичної лексики:

1. Політична лексика.
2. Політично-економічна лексика.
3. Політично-юридична лексика.
4. Військово-політична лексика
5. Термінологічна лексика широкої семантики [19, с. 88].

З лінгвістичної точки зору, політичний дискурс є засобом вивчення ефективності мовленнєвого впливу на слухача. Передвиборчі дебати, промови, політичні технології є основоположними складовими політичного дискурсу [36, с. 35]. Відповідно до вищезазначених визначень політичного дискурсу, можна зробити висновок, що зовнішньополітичний медіадискурс поєднує в собі ознаки як політичного, так і медіадискурсу, вектором яких є міжнародна аудиторія, що розуміє англійську мову та є активною частиною політичних та медіапроцесів.

Медіадискурс є системою вчень соціокультурного, політичного та інформаційного поля, за допомогою якої досягається ряд поставлених задач у масмедіа таких як:

1. Розширення кругозору, відкриття простору для читача чи глядача.
2. Медіа віддзеркалює дійсність під певним кутом, власним ракурсом.
3. Медіа є фільтром, задача якого селекціонувати інформацію.
4. Медіа є своєрідним інтерпретатором подій, що надає пояснення фактам та явищам, висвітлює їхній сенс.
5. Медіа є платформою, де аудиторія бере для себе певні ідеї та має можливість ретранслювати власну реакцію [35, с. 268].

На сучасному етапі розвитку медіаресурсів є важливим правильний переклад та трактування сказаного політиком.

Сьогоднішня ситуація у світі є нестабільною та близька до кризової, тому адекватність перекладу є невід'ємною складовою збереження домінантної суті висловлюваного політичним діячем, а також його іміджу та репутації. Англomовний зовнішньополітичний медіадискурс є невід'ємною частиною українського загальнополітичного дискурсу, адже в умовах війни з екранів телевізорів щодня лунають заяви англomовних політиків, а та інформація, що ретранслюється ними є важливою не тільки для західної спільноти, а й для України.

1.3 Лінгвосинергетика як міждисциплінарний напрям сучасного мовознавства

Як відомо, вивчення будь-якого питання потребує науково-матеріальної бази та використання різних методик дослідження. Сьогодні лінгвосинергетичний підхід є джерелом нових можливостей для розкриття функціональних та організаційних особливостей мовної системи і забезпечує

оформлення знань з позицій самоорганізації мовної єдності на різних етапах її презентації [3, с. 40].

Синергетичний погляд на світ за Піхтовніковою Л. С. полягає у холістичному сприйнятті світобудови, де живі та неживі об'єкти пов'язані між собою та безперервно змінюються та розвиваються.

Лінгвосинергетика є результатом синергії різних дисциплін, що можуть бути пов'язані та досліджені у парадигмі мовознавства. Відмінним від класичної лінгвістики у лінгвосинергетиці є те, що будь-яка парадигма отримує оновлене трактування [35, с. 32].

Основною компонентною складовою лінгвосинергетики є сама синергетика – основа міждисциплінарного вивчення складних динамічних систем. Важливим, на думку Піхтовнікової Л. С. є вміння розрізняти синергетику як метод математичного моделювання і синергетику як світлогляд та систему постулатів [35, с. 34].

За Щигло Л. В. міждисциплінарність є організованою формою взаємодії багатьох дисциплін для розуміння, обґрунтування та управління феноменами надскладних систем [50, с. 209].

За Щигло Л. В. пріоритетним завданням синергетики є виявлення внутрішніх та зовнішніх законів еволюції системи [51, с. 6]. Також Щигло Л. В. зазначає, що лінгвосинергетика має на меті з'язсувати загальні закономірності мовної еволюції. Головні напрямки пошуків – механізми організації мови та її саморегуляції [51, с. 13].

Як міждисциплінарний напрямок, лінгвосинергетика поділяється на наступні напрямки:

1. Психолінгвістика.
2. Функціональна лінгвосинергетика.
3. Лінгвістична синергетика.
4. Діахронічна лінгвосинергетика.
5. Контрадиктно-синергетичний підхід.
6. Лінгвосинергетичний підхід в жанроведенні.

7. Гештальт-синергетичний підхід.
8. Семіотико-синергетичний підхід [51, с. 6].

Піхтовнікова Л. С. визначає серед завдань лінгвосинергетики наступні:

1. Вивчення механізму змін у лінгвістичній системі.
2. Встановлення параметрів збереження системної цілісності.

На думку науковиці, «стійкі» стани мови мають вичерпні пояснення у традиційній лінгвістиці, лінгвосинергетика ж має на меті дослідження «зламні» системи [35, с. 39].

За Домброван Т. І. основним завданням лінгвосинергетики є виявлення, опис та пояснення механізмів внутрішньої динамічної структури мови за допомогою використання принципів дослідження та поняттєвої бази синергетики [7, с. 86].

На думку науковиці, в синергетичній парадигмі мова розглядається як мегасистема, в основу якої покладено ієрархічно організовані множини мікро- та макросистем, які змінюються у характерному для них темпі [7, с. 86].

Взаємні зв'язки між академічними дисциплінами та науками є невід'ємною частиною сучасного наукового світу. Формування міждисциплінарних зв'язків є можливістю для розширення спектру питань для більш глибокого та детального вивчення.

Міждисциплінарна взаємодія є однією з важливих складових вивчення питання розвитку мови, адже вона розвивається на тлі прогресу дисциплін, що вдосконалюються паралельно з мовою і завдяки ній. Наука вдосконалює мову, а мова вдосконалює науку, тому вивчення синергетики у питанні мовної маніпуляції є невід'ємною складовою для наукового дослідника [35, с. 13].

Термін «маніпуляція», чи «маніпулювання» походить від латинського слова *manipulare*, що має різні значення. Одне з його значень має цілком нейтральну конотацію: «керувати».

Проте, є і спільнокореневі слова, наприклад “*manipulus*”, що значить «гордість», «жменя», «маніпул» (відділення солдат, що дорівнює 1/30 легіону або ж орієнтовно 150-200 воїнів) [42, с. 8].

Маніпулятивною практикою є вид соціальної діяльності, яка має на меті зміна ціннісних установ широкого кола людей [39, с. 496]. За Євлановою О. О. маніпуляцією є спотворення інформації задля маскуванню дійсності [10, с. 95]. В сучасному світі слово «маніпуляція» отримало додатковий, більш негативний відтінок, що означає «прибирати до рук», «арканити», «піймати на помилці» і тому подібні, що мають на меті перетворення людини на власний інструмент для досягнення цілей [42, с. 9].

На відміну від реципієнта, адресат контролює процес маніпуляції свідомо, чітко його планує та приховує [32, с. 30].

Сучасний політичний дискурс будується довкола публічності та впізнаваності того чи іншого політичного лідера або громадського діяча. Імідж державника в більшій мірі залежить від того як він говорить, про що він говорить, якими мовними засобами керується при складанні промови, до яких аргументів апелює та до якої групи людей звертається. Промови політичних діячів завжди наповнені експресивністю як за допомогою інтонація мовця, так і завдяки мовним засобам, що були використані під час звернення до народу.

Політична промова є найбільшим прототипним жанром політичного дискурсу, це публічний виступ, що ставить на меті отримання визнання та демонстрацію лідерства [38, с. 235]. Кондратенко Н. В. виділяє проблематику у виборі критерія розподілу політичних текстів за жанрами [20, с. 124].

Як відомо, політики використовують мовні конструкції, що допомагають їм зробити крок назад, якщо це знадобиться і їхні дії не співпадають з їхніми словами. Політична кар'єра будь-якого державного діяча будується на недомовках, обіцянках, проте зазвичай це робиться не прямим способом, а за допомогою посилу, характер якого відображається у тексті.

Дієвим на широкі маси та найбільш розповсюдженим способом впливу є мовна маніпуляція або так званий мовний вплив. За Аккурат В. мовним впливом є складний психолінгвістичний процес, який все ще розглядається та досліджується [1, с. 6]. Головною метою маніпулятора є досягнення довіри в аудиторії до нього [30, с. 100].

Німецький учений Герман Хакен, розробляючи концепцію «адекватного опису» процесів самоорганізації, використовував поняття рівнів системи. Він виділив три рівні – мікроскопічний, мезоскопічний і макроскопічний, які служать для більш повного опису системи та відображають взаємозв'язок між ними. [52, с. 65–66].

Також засоби інформаційно-комунікаційного впливу можна умовно поділити на три відносно самостійні рівні: мікро-, мезо- та макрорівень. В основі такого поділу лежить масштаб того чи іншого засобу впливу (див. таблицю 1) [53].

Таблиця 1

Мікро-, мезо- та макрорівні засобів маніпулятивного впливу

МІКРОРІВЕНЬ

Засоби впливу на мікрорівні: метафори, синоніми, евфемізми і дисфемізми; кліше тощо.

МЕЗОРІВЕНЬ

У межах мезорівня уможлиблюється виокремлення двох блоків маніпулятивних інструментів: I – логічний і II – емоційний.

Логічні засоби: підміна аргументу або його відсутність у принципі; спрощення або примітивізація інформації; перенесення смислового акценту; використання статистичних даних або даних соціологічних опитувань; оприлюднення точок зору експертів, «лідерів думок»; проведення аналогій, вигідних автору; обговорення чуток; використання стереотипів і міфів тощо.

Емоційні засоби: різні варіанти повторів і паралельних конструкцій; елементи гумору – від тонкої іронії до сарказму та відвертої насмішки над

людиною; фразеологізми; афоризми; прислів'я та приказки; невербальні методи впливу – елементи креолізованого тексту (фото, ілюстрації, карикатури тощо).

МАКРОРІВЕНЬ

Найпоширенішим механізмом маніпулятивного впливу на цьому рівні виступає відбір інформації для висвітлення або, іншими словами, формування медіа-порядку денного. Опублікуванням лише тих фактів, що сприяють реалізації комунікаційної мети (або ігнорування фактів, що перешкоджають цьому), творець тексту тим самим впливає на свою аудиторію. Виходячи з масштабів і потенціалу впливу на аудиторію, встановлення інформаційного порядку денного можна вважати самостійною стратегією комунікаційного процесу.

Мовною маніпуляцією є використання особливостей мови та принципів її використання задля досягнення впливу на реципієнта в потрібному для маніпулятора векторі. Зазвичай такий вплив є прихованим [42, с. 48].

Маніпулятивні мовленнєві стратегії у сьогоденному політичному дискурсі спрямовані для виконання таких задач як вплив на реципієнта та його переконання у прийнятті бажаного для політика рішення [36, с. 28].

Оскільки лінгвосинергетика є міждисциплінарною цариною, важливо враховувати трактування термінології з суміжних дисциплін, щоб сформувати повну картину і об'єктивне бачення досліджуваного питання. Дрижал О. М. розглядає маніпуляцію у психологічному полі, і вважає що психологічною маніпуляцією є різновид соціального впливу, який застосовується для укорінення в психіку об'єкта такого впливу постулатів, бажань, думок, цілей [8, с. 192].

Оскільки політичний дискурс охоплює велике поле питань, то його дослідження потребує залучення широкого спектру наукової літератури. За Дяченко О. В. процес мовної маніпуляції передбачає використання механізмів маніпулювання [9, с. 92]. Маніпуляції свідомістю передбачають використання тактик та стратегій. На відміну від пострадянського простору, західна політична культура будується на довірі лише офіційним заявам політиків та державних діячів.

Вплив політичного тексту на маси має найбільшу силу під час політичної нестабільності, кризових часів та конфліктів. У ці періоди мовна маніпуляція активно використовується у політичному дискурсі для тиску на свідомість суспільства, оскільки головною її задачею є дискредитація опонентів, зміна політичної позиції та нейтралізація негативних наративів у суспільній думці [36, с. 28]. Ораторська майстерність та ефективність політичних виступів лідерів країн сприяють збільшенню їх впливу та авторитету на міжнародній арені [48, с. 202].

Отже, з точки зору лінгвосинергетичної концепції, як нам уявляється, мовна маніпуляція є полівимірною системою фрактального типу, що зорієнтована на інформаційно-психологічний вплив на реципієнта, який зреалізовується через вербальні та невербальні засоби, а також вирізняється імпліцитним характером [55].

За Голубівською І. О. сучасне мовознавство характеризується співіснуванням багатьох напрямів, що не виключає домінування окремих теорій у рамках яких науковці намагаються з'ясувати природу та сутність мови [4, с. 19]. За Щигло Л. В. в межах синергетики відбувається синтез різних дисциплін [49, с. 212].

Таким чином, синергетика є сполучним елементом між мовою та суміжними дисциплінами.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІУ 1

Будь-яке вчення потребує формулювання дискурсу. Сучасні мовознавці визначають дискурс як самоорганізовану та еволюціонуючу систему знань та систему їх ретрансляції в процесі дискусії, обговорення, спілкування. Головними завданнями дискурсу є акумуляція знань та їх передача. Дискурс передбачає не тільки ситуативне використання мовних засобів, а й переосмислення об'єктами комунікації напрацьованих стратегій їх

імплементатії в поточних та обставинах спілкування, які виникнуть у майбутньому.

Сьогодні лінгвосинергетичний підхід є джерелом нових можливостей для розкриття функціональних та організаційних особливостей мовної системи. Основною компонентною складовою лінгвосинергетики є сама синергетика – основа міждисциплінарного вивчення складних динамічних систем. Пріоритетним завданням синергетики є виявлення внутрішніх та зовнішніх законів еволюції системи.

Взаємодія між дисциплінами є важливим фактором у їх розвитку. Наука та мова взаємно вдосконалюють одне одного, тому ознайомлення з синергетикою є невід'ємною складовою вивчення маніпулятивного мовного впливу. В політичному дискурсі питання мовної маніпуляції є архіважливим, адже кар'єра державного діяча, що з'являється у публічному просторі будується довкола питань, обговореннях яких може потребувати використання завуальованості, недомовок, експресивності або інших видів маніпулятивного впливу, задля досягнення поставлених цілей. Засоби впливу поділяються на три рівні:

1. **Мікрорівень** – передбачає використання таких мовних засобів як метафори, синоніми, евфемізми і дисфемізми; кліше чи загальнолюдських істин, тенденційне називання кого-, чого-небудь, використання абстрактних денотативно вільних слів, хеджування, тощо.

2. **Мезорівень** – використання **логічних** засобів впливу, зокрема таких як підміна аргументу, спрощення або примітивізація інформації, перенесення смислового акценту і т.д.; **емоційних** засобів – використання різних варіантів повторів і паралельних побудов; елементи гумору, фразеологізмів, афоризмів і т.д.

3. **Макрорівень** – використання лише фактів, які сприяють реалізації комунікаційної мети або ігнорування тих, які перешкоджають цьому.

Згідно з проведеним аналізом, можна зробити висновок, що розуміння механізмів маніпулятивного впливу у медіадискурсі є важливим аспектом не лише для дослідників, але й для суспільства в цілому. Медіа впливають на формування публічної думки і визначають сприйняття міжнародних подій, тож вивчення маніпулятивних прийомів у медіадискурсі допомагає краще розуміти взаємодію мови та політики.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВОСИНЕРГЕТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ

2.1 Мовні засоби вираження маніпулятивного впливу у сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі: синергетичний аналіз

Комунікація є основною взаємовідносин між людьми у сфері торгівлі, економіки, науки, освіти та інших таких. Важливою складовою комунікації є встановлення зв'язку між об'єктами комунікації. За Бацевичем Ф. С. для досягнення високого рівня комунікації необхідно використовувати контент-аналіз, або ж дослідження дискурсів та текстів за допомогою точних статистичних даних [2, с. 13]. Науковець зазначає, що «прагмалінгвістика» та «комунікативна лінгвістика» є тотожними поняттями, оскільки мають суміжний вектор досліджень. Таке розуміння базується на тому, що комунікація пов'язана з прагматичними чинниками [2, там само].

Комунікативна лінгвістика за Бацевичем розглядає елементи мовного коду в динамічному аспекті спілкування особистостей, на відміну від прагмалінгвістики, що спирається на окремі складові зовнішнього контексту, які можуть бути визначені як когнітивно-психологічні якості учасників процесу комунікації [2, там само].

У контексті вивчення маніпуляцій в англomовному зовнішньополітичному медіадискурсі важливо розуміти комунікативну мету мовця, а також вміти відрізнити свідомі та несвідомі маніпулятивні звороти мови.

Політичний дискурс являє собою систему процесів, що мають суміжний характер та орієнтовані на досягнення політичних цілей та бажань. Керуючись власною політичною силою, той чи інший діяч впливає на маси по-різному, але головним засобом «завоювання» розумів та сердець завжди була є і буде мова.

Політична промова є відображенням тенденцій розвитку мови. Особливості мовлення політиків є еталоном та відображенням норм стандартної вимови, притаманної певному соціуму [37, с. 67]. Для побудови виступу успішний політик має вміти використовувати надбання таких наук як мовознавство, риторика та психологія. Знання цих царин дає можливість спікеру підготувати яскравий та емоційний текст [31, с. 67].

Проте, не завжди текст може відображати реальні позиції, погляди та цінності промовця [34, с. 249]. Політичні діячі з метою переконання електорату використовують лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні та інші засоби мовлення [21, с. 45].

Перекладач, як спеціаліст галузі фахової комунікації повинен вміти оцінювати цільову аудиторію та добирати відповідні мовні засоби задля досягнення еквівалентності перекладеного тексту [5, с. 13]. Для цього перекладачу необхідно вміти орієнтуватися у різних дискурсах, в тому числі у політичному. Загалом, перекладацькі аспекти зовнішньополітичного англійського дискурсу є важливими і мають бути прийняті до уваги задля точного та ефективного перекладу.

Маніпуляція свідомістю досягається за допомогою різних підходів та методик. Можна зустріти у промовах політиків використання умовного способу. Наприклад, Дональд Трамп, 45-й президент США, коли журналістка задала йому питання щодо постачання допомоги Україні відповів їй: (Donald Trump) *“If I were president, this would have never happened. And even the Democrats admit that Putin knew it would have never happened and his pipeline would have never happened. A lot of things would have never happened”* [66].

Президент, не використовуючи підміни понять чи відвертої неправди, яку можна перевірити, вирішує застосувати умовний спосіб, що дозволяє йому залишити простір для розвитку власної лінії щодо ситуації, посилаючись на те, що за його каденції війна в Україні мала менші масштаби.

Проте, ведуча перебила його та перепитала, які саме демократи так вважають, але Трамп знову використав маніпулятивний прийом – ігнорування запитання, і продовжив керуватися власною лінією «якби». Після завершення його спічу ведуча зауважила, що вона особисто не знає жодного демократа, який би вважав, що росія не напала би на Україну, якби він був президентом.

Також президент відповів на питання «поруч», адже питання було в тому, чи допомагав би він Україні зброєю та грошима, що і сказала йому ведуча пізніше, вказавши йому на те, що він відповідає не на запитання від журналіста.

Після ще декількох відповідей «поруч» з основним запитанням, він все таки відповів: (Donald Trump) *“If I’m president, I will have that war settled in one day, 24 hours”*. На запитання від ведучої, як саме він би врегулював війну він відповів: *“First, I’ll meet with Putin. I’ll meet with Zelensky. They both have weaknesses and they both have strengths. And within 24 hours, that war would be settled. It’ll be over”* [67]. Аналізуючи виступ Трампа можемо зробити висновок, що побудова речення за допомогою умовного способу може бути віднесена до мезорівня мовної комунікації, адже таким чином мовець намагається досягти проведення аналогій, використовуючи логічні засоби.

У даному випадку ми можемо лише проаналізувати його запевнення, дослідивши політичну ситуацію за часів, коли він був президентом. За час каденції Трампа війна росії проти України не була завершена чи призупинена. За 4 роки його президентської каденції політичних кроків з боку голови Білого дому щодо перемовин про закінчення війни за 1 день не було, тому тут він вдається до використання брехні.

Часто політики використовують стилістичні засоби у своїх промовах, щоб забезпечити високий рівень емоційності та впливу на реципієнта [12, с. 33].

Ще одним прикладом вираження мовного маніпулятивного впливу можна назвати використання лайки. У даному контексті ритор керується тим, що його вислів спричинить емоційний сплеск у слухача, покликаний

несподіванкою почути подібне від політичного діяча. Таким чином оратор вказує начебто на високу значимість розгляданого питання, адже використання подібної лексики у політичному полі не є нормою. Лайка є невід’ємною частиною суспільного життя, в тому числі і політичного. Зокрема можуть використовуватися прийоми з використанням емоційно-експресивної лексики [6, с. 47].

Прикладом використання лайки заради привернення уваги до проблеми є виступ депутатки від Консервативної партії Мішель Ремпел Гарнер, яка критикувала лібералів: (Michelle Rempel Garner) *”Enough with the “wokeshit”* [65]. Згідно зі словником “Urbandictionary” вислів “wokeshit” використовується у сучасному політичному дискурсі та означає недолугість та безхарактерність [60]. Цитату відносимо до мезорівня мовної комунікації на рівні емоційності.

Аби зберегти релевантність інформації при перекладі, важливо вміти шукати еквіваленту мовну одиницю в мові перекладу, знаходити відповідники, вміти робити додавання, конкретизацію чи опущення [12, с. 31].

Також розглянемо фразу з виступу Бориса Джонсона у Британському парламенті на передодні «Брегзиту» : (Boris Johnson) *“The shadow education secretary says that their economic policy is like shit or bust”* [64]. Важливим з точки синергетики мови та політики у перекладі цитати є збереження смислового навантаження, яке хотів вкласти мовець у лайку, адже даний вислів є ідіомою і не має сенсу, якщо його перекладати буквально. Цитата є прикладом втілення мезорівня мовної комунікації за допомогою емоційних засобів мовлення.

Часто від політиків, особливо у сучасному світі, можна почути використання евфемізмів, задля пом’якшення серйозності подій або ж задля відвертих маніпуляцій фактами та юридичними поняттями. Наприклад, у своєму зверненні 31.08.2010 президент США Барак Обама використав у своїй промові фразу *“The end of our combat mission in Iraq”*. Слово “war” або *“illegal military invasion* [68]”, що більш точно описує тогочасні події, адже мандат

ООН на ввід військ був відсутній, було замінено на “*combat mission*” задля виправдання військової присутності США на території іноземної держави. Таким чином, використавши евфемізм, Обама пом’якшив серйозність ситуації та надав можливість іншим державам використовувати подібні висловлювання задля прикриття сумнівних або інколи навіть агресивних дій по відношенню до інших країн, часто сусідніх. Вислів Барака Обама відносимо до мікрорівня мовної маніпуляції.

Політична промова – це окремий вид мистецтва, завдяки якому оратор встановлює вербальний та невербальний контакт з реципієнтом, послуговуючись усіма наявними в його арсеналі мовними та комунікативними засобами. Одним з таких є хеджування. Термін «хеджування» походить із сфери економіки та страхування, де його широко використовують. У контексті економіки це означає застосування заходів для страхування від різних ризиків та негативних явищ.

Важливо відзначити, що у лінгвістиці термін «хеджування» майже повністю зберігає своє первинне значення – «мовне страхування». Це означає захист мовця від радикальних, агресивних або образливих висловлювань, спрямованих на іншу сторону. Згідно з поглядами Лакоффа, хеджування в мові виявляється в використанні слів і виразів, функція яких полягає в тому, щоб розмити чіткість та ясність його висловлювань [54, с. 195].

Хеджування можна легко переплутати з евфемізмами, тому варто розібрати питання більш детально. Прямим прикладом використання евфемізму можна назвати вищезазначений вираз Барака Обама “*combat mission*”, яке в контексті можна замінити на слово “*war*”, “*military invasion*”, при цьому, сенс сказаного не зміниться, проте надасть висловлюванню більш агресивний та негативний відтінок.

На нашу думку, хеджуванням є комплексний підхід до формулювання речення, який спирається не на лексичну складову, а на синтаксис. Розглянемо приклади свідомого чи несвідомого використання цього прийому на прикладі промови Дональда Трампа в рамках ООН. (Donald Trump) “*Many nations in this*

hall will agree that the world trading system is in dire need of change [66].” Використання фрази “*many nations will agree*” залишає простір для того, щоб не вказувати конкретно, які саме країни чи скільки з них погоджуються.

(Donald Trump) “*In the Middle East, our new approach is yielding great strides and very historic change [66].*” Це висловлювання може бути визначене як приклад оптимістичного мовного хеджування. Фраза “*...is yielding great strides and very historic change*” вказує на позитивний розвиток подій, але використання слова “*yielding*” залишає простір для різних інтерпретацій чи для того, щоб не вказувати на конкретні деталі чи обставини цього прогресу. Такий підхід може використовуватися для надання оптимістичного тону, але при цьому залишати певний резерв щодо деталей чи конкретних результатів.

“*We believe that when nations respect the rights of their neighbors and defend the interests of their people, they can better work together to secure the blessings of safety, prosperity, and peace. In America, we believe in energy security for ourselves and for our allies. We believe that trade must be fair and reciprocal. In America, we believe in the majesty of freedom and the dignity of the individual. We believe in self-government and the rule of law [66]*”. Даний уривок не є цілісним текстом з промови Трампа, а вибіркою речень, які починаються зі слів “*we believe*”. У даному випадку президент використовує генералізацію, а також ряд мовних конструкцій, що дають простір для роздумів:

1. “*We believe that when nations respect the rights of their neighbors and defend the interests of their people, they can better work together to secure the blessings of safety, prosperity, and peace*”. Вживання “*we believe*” вказує на переконання цілої групи людей або ж нації, але залишає простір для різних оцінок того, наскільки конкретні країни дотримуються цих принципів.

2. “*In America, we believe in energy security for ourselves and for our allies*” Використання конструкції “*we believe*” підкреслює певні цінності всієї нації, але залишає відкритим питання того, як саме буде досягнуто забезпечення енергетичної безпеки.

3. *“We believe that trade must be fair and reciprocal”*. Подібно до попереднього прикладу, використання *“we believe”* вказує на ставлення до торгівлі і підкреслює єдність думок серед громадян США, але не надає конкретних деталей стосовно того, яким чином має бути здійснено це бажання до чесної та взаємної торгівлі.

Під час однієї з пресконференцій Трампу ставили багато питань, які він парирував, часто завдяки прийому хеджування, який він використовував свідомо чи несвідомо. (Corresponent) *“I felt that the 2020 election was fraudulent so what measures are being taken by the RNC to make sure that that doesn't happen again [69].”* (Donald Trump) *“Okay, well, you're not the only one because if you look at many people, big percentage of the country felt. It was, uh, you know, they used COVID to cheat but they did they would achieve it anyway [69].”*

1. *“You're not the only one”*: за допомогою цього висловлювання Трамп вказує, що інші теж мають подібні думки. Це може використовуватися для підкреслення широкої підтримки чи поширеності певної думки в середовищі без конкретизації.

2. *“...many many people big percentage of the country felt it was uh you know”*: використання *“many many people”* та *“big percentage of the country”* служить для надання висловленню ваги та створення враження, що значна кількість людей має подібні думки. Однак, вставка *“uh, you know”* може вказувати на те, що деякі деталі чи аргументи можуть бути не такі очевидні чи однозначні.

3. *“They used covid to cheat but they did they would achieve it anyway”*: в цьому реченні є певне хеджування, оскільки вказується на те, що COVID-19 могли використовувати для обману (*“cheat”*), але водночас висловлюється переконання, що результат був би досягнутий незалежно від цього. Таке висловлювання може свідчити про деяку неоднозначність.

Таким чином, використання прийому хеджування можна розглядати як мовний захист на рівні політичного інтерв'ю чи засідання, промови і т.д., яке виходячи з його характеристик, може бути як імпровізованим, так і

підготованим заздалегідь. Також хеджування відносимо до мікрорівня мовної комунікації.

Лінгвістичні маніпуляції часто можуть мати місце у договорах та пактах, і використовуються для досягнення певних правових чи політично мотивованих завдань. Важливим аспектом є співпраця зі спеціалістами в галузі права та отримання від них консультації, стосовно підписання того чи іншого документу.

Прикладом таких маніпуляцій юридичними термінами та спекуляція ними в подальшому є Будапештський меморандум, підписаний Україною 5 грудня 1994 року.

В українському варіанті вживається словосполучення «гарантії безпеки» [58], в той час як в англomовному варіанті вживається “*security assurances*”. Звернувшись до тлумачного словника розглянемо різницю між словами *secutiry* та *guarentee*. Відповідно до Кембриджського словника слово “*assurance*” може перекладатися як «запевнення», «обіцянка», що в політичних процесах є дуже розповсюдженим явищем [59]. Відповідно до порівнянь слів “*assurance*” та “*guarantee*” у тлумачному словнику WikiDiff, можна зробити висновок, що слова відрізняються своїм забарвленням. Запевнення є формою обіцянки, виявленням бажання, пам’яткою. Гарантія є твердим переконанням та письмовим підтвердженням об’єкта обіцянки її досягнення будь-яким чином [61]. Відкритим залишається питання щодо того, чому при перекладі не використали слово “*guarantee*”, натомість використали “*assurance*”. Також ми можемо побачити різницю в смисловому наповненні цих двох слів. Слово «гарантія» несе за собою чітку відповідальність за свої дії, а слово «запевнення» має більш декларативний характер.

Не можна не брати до уваги і юридичний аспект підписаного договору, адже меморандум набрав чинності і є формою договору згідно з «Віденською конвенцією про право міжнародних договорів», а саме ст.2 «Використання термінів» та ст. 11 «Способи вираження згоди на обов’язковість договору, а також ст. 12 «Згода на обов’язковість договору, виражене підписанням» [62], а

також згідно з «Керівництвом по міжнародним договорам» пункт 5.3.2 «Форма» [63]. Отже, при розгляді будь-якого питання, важливо брати до уваги не лише лінгвістичний, а й міждисциплінарні аспекти.

Таким чином ми можемо віднести маніпуляції політичними заявами, та документами до мезо- та макрорівня інформаційно-комунікаційного впливу згідно з Табл. 1.

2.2 Перекладацькі способи та прийоми відтворення сучасного англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу українською мовою

Головною метою перекладу політичного дискурсу є виклик в іншомовного адресата тієї реакції, яку би можна було очікувати і у адресата, що володіє мовою вихідного тексту. Завдання перекладача ускладняється й тим, що політичний дискурс містить в собі термінологію, притаманну лише певній культурі. Завданням перекладача є правильно інтерпретувати вихідний текст, а тоді починати пошук засобів мови перекладу, що зможуть зберегти функцію вихідного повідомлення, його смислове та емоційне навантаження. Національні специфічні реалії, особливості стилю мовлення деяких політиків, метафори та ідіоми, що виокремлюють особливості національного колориту політичного дискурсу, можуть викликати деякі труднощі під час перекладацького процесу [45, с. 62].

Політичний дискурс є одним з «донорів» неологізмів. В українську мову з англійської прийшла велика кількість політичної лексики. Тому це дозволяє використати слово-відповідник при перекладі. Серед таких слів є: *президент, прем'єр, спікер, депутат, інавгурація, коаліція* і т.д [47, с. 265].

Сучасні світові події насичують галузь перекладознавства новими термінами та ставлять нові задачі для мовознавців. Наприклад, часи «Помаранчевої революції» та «Революції гідності» створили нові неологізми для української мови, що не мають відповідників в англійській та ряду інших мов. Наприклад слово «майданити», що означає мітингувати. Відповідно, при

перекладі такого неологізму, можна лише підібрати слово синонім, наприклад “Meeting”, “assembly”, “protest”, проте, жодне з цих слів не передає емоційного забарвлення слова [46, с. 139]. Також є ряд інших неологізмів таких як:

1. Euromaidan.
2. Russomaidan.
3. Anti-Maidan.
4. Titushki.
5. Koloradi.
6. Vatniks.
7. Ukrop та інші [46, с. 139].

В силу того, що слова дуже колоритні та притаманні лише українському політичному дискурсу, а також не є дипломатично коректними, буде рідкістю почути подібні слова у транслітерації від англомовних політиків.

Розглядаючи спектр діяльності перекладача у політичному полі можна виділити класифікацію текстів за такими типами: виступи, заяви, звертання, промови, і т.д. Порівнюючи тексти з різних культурних традицій, можна відзначити симетрію та асиметрію в межах одного типу тексту. Симетрія вказує на те, що переклад може бути відносно правильним і відобразити оригінал, тоді як асиметрія вказує на необхідність адаптації тексту для його розуміння або прийняття в іншій культурі. Щодо структурних аспектів, адаптація означає внесення змін у структуру тексту. Таким чином, перекладач може визначити межу між власною і адаптованою частиною структурних компонентів конкретного типу тексту в залежності від своїх культурних орієнтацій [47, с. 265].

Задля досягнення високої якості перекладу політичних текстів необхідно використовувати перекладацькі прийоми. Клименко І. М. виділяє наступні:

1. Конкретизація – це лексична трансформація, при якій слово (термін) ширшого значення замінюється словом (терміном) більш конкретного значення.

2. Генералізація – ця лексична трансформація полягає у зміні терміна більш конкретного значення на термін більш загального значення.

3. Додавання слова – під час перекладу соціально-політичної лексики часто виникає потреба додати слова, що обумовлюється стислістю англійської мови. Суть цієї трансформації також може бути описана як ампліфікація.

4. Вилучення слова – це протилежне додаванню, де зайві семантичні компоненти оригіналу вилучаються.

5. Заміна частини мови – часто слово певної частини мови в англійській перекладається відповідним словом тієї ж частини мови, але інколи відбуваються заміни, де іменник може бути замінений дієсловом чи прикметником, а прикметник – іменником, і ці заміни можливі для слів практично будь-якої частини мови.

6. Перестановка слів, відома як пермутація, включає обмін позиціями лексичних елементів, щоб узгодити сполучення слів, які є типовими для англійської мови зі структурою рідної мови.

7. Модуляція – це заміна слів або словосполучень на інші, заснована на причинно-наслідкових зв'язках між поняттями, які можуть взаємно замінюватися. Ця трансформація передбачає як заміну слів, так і словосполучень, і вимагає, щоб логічний зв'язок між поняттями був очевидним і семантично належним, таким чином, щоб причину можна було замінити наслідком або навпаки, або в іншому випадку ціле на частину.

8. Антонімічний переклад, відомий також як формальна негація чи позитивація, полягає в заміні форми слова або словосполучення в оригіналі на протилежну форму: позитивне на негативне і навпаки.

9. Експлікація (описовий метод) – це лексико-граматична трансформація, де лексична одиниця мови оригіналу замінюється словосполученням, яке описує її значення мовою перекладу.

10. Транскрипція та транслітерація використовуються, переважно, при перекладі політичних термінів.

11. Калькування використовується для передачі як безеквівалентних термінів, так і тих, які мають еквіваленти, і передбачає переклад словосполучень зі збереженням структури оригіналу [15, с. 85–89].

На думку Лободи В. А. найбільш повною та оптимальною є класифікація В. Комісарова, оскільки вона охоплює основні групи трансформацій, а саме:

1. Лексичні трансформації включають в себе використання транскрибування, транслітерації, калькування та лексико-семантичні заміни, такі як конкретизація, генералізація та модуляція.

2. Граматичні трансформації охоплюють синтаксичне уподібнення (дослівний переклад), граматичні заміни (заміни форм слів, частин мови та членів речення), а також членування і об'єднання речень.

3. Комплексні, або лексико-граматичні трансформації, включають в себе експлікацію (описовий переклад), антонімічний переклад та компенсацію. [22, с. 73].

На прикладі промови Барака Обама спробуємо зобразити використання перекладацьких прийомів при перекладі англійського тексту українською мовою. (Barack Obama) “*As I've said, there were patriots who supported this war, and patriots who opposed it. And all of us are united in appreciation for our servicemen and women, and our hopes for Iraqis' future [68]*”. Переклад: «Як я вже зазначав, існували патріоти, які підтримували цю війну, і патріоти, які протистояли їй. І всі ми об'єднані в подяці нашим військовим, як чоловікам, так і жінкам, і в наших надіях на майбутнє іракців. »

При перекладі ми використали прийом додавання, а саме:

1. «Як я вже зазначав», – слово «вже» додано для вираження логічного зв'язку з попередніми висловлюваннями чи контекстом, що може впливати з розмови або тексту.

2. «Існували» – використано для більш повного передання сенсу «*there were*».

3. «Нашим нашим військовим, як чоловікам, так і жінкам» – додано для точнішого виразу “*our servicemen and women*”, враховуючи структуру української мови.

(Barack Obama) “*We will disrupt, dismantle and defeat al Qaeda, while preventing Afghanistan from again serving as a base for terrorists [68]*”. Переклад: «Ми знищимо, розіб'ємо та переможемо аль-Каїду, одночасно запобігаючи тому, щоб Афганістан знову ставав базою для терористів».

При перекладі було використано прийом транслітерації під час назви перекладу терористичного угруповання «аль-Каїда», а також лексичну заміну з додаванням: “*while preventing*” було перекладено як «запобігаючи тому, щоб».

На основі промови Дональда Тармпа можемо виділити наступне (Donald Trump) “*We had highly productive conversations and meetings [66]*”. Варіанти перекладу: “*Ми провели дуже продуктивні розмови та зустрічі*”, “*Нами були проведені високопродуктивні розмови та зустрічі*”, “*В нас були дуже продуктивні розмови та зустрічі*”. Відповідно до класифікації перекладацьких прийомів, дану фразу можна перекладсти по-різному, послуговуючись як правилами граматики англійської мови, так і перекладацькими прийомами, що дозволяють зробити текст більш цікавим та наповненим, не втрачаючи зміст сказаного та підкреслюючи його.

1. У варіанті: “*Нами були проведені високопродуктивні розмови та зустрічі*” було використано прийом модуляції де “*We had*” було перекладно як “*Нами були проведені*”, що дозволяється при перекладі, адже такий переклад не вибиває суть фрази з загального контексту сказаного мовцем. Також було використано пасивний стан при перекладі українською мовою.

2. Варіант: *“В нас були дуже продуктивні розмови та зустрічі”* є дослівним та не потребує визначень перекладацьких прийомів.

3. Варіант перекладу: *“Ми провели дуже продуктивні розмови та зустрічі”*, є подібним до першого варіанту перекладу, відмінним є заміна *«нами були проведені»* на *«ми провели»*, а саме трансформація пасивного стану в активний.

Таким чином, для досягнення найкращого варіанту перекладу політичної промови важливо користуватися перекладацькими прийомами та орієнтуватися у політичному дискурсі як такому.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У даному розділі вивчено ключові лінгвістичні аспекти, пов'язані з мовою та структурою англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу. Акцент зроблено на ролі мови та лінгвістичних особливостей у складному процесі перекладу цих текстів.

Результати проведеного аналізу підкреслюють важливість лінгвосинергетичних та перекладацьких аспектів англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу для успішного розуміння та ефективного перекладу. Вивчення лінгвістичних особливостей допомагає перекладачам розкрити основні засоби впливу та виразності, які використовуються у медіадискурсі та обирати відповідні стратегії перекладу.

Лінгвосинергетичний підхід, представлений у розділі, сприяє глибшому розумінню взаємодії між мовними засобами та структурою медіатекстів. Цей аспект доповнює загальне вивчення англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу, збагачуючи розуміння перекладача і спрощуючи процес перекладу.

Отримані в даному розділі результати надають важливу базу для подальшого дослідження та аналізу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу з урахуванням лінгвосинергетичних та перекладацьких

аспектів. Це сприяє покращенню якості перекладу та сприяє глибокому розумінню мовного та комунікативного аспекту зовнішньополітичних текстів у міжнародному контексті.

У ході детального розгляду ми визначили ключові лінгвістичні особливості, які визначають медіадискурс у сфері зовнішньої політики в англomовному контексті. Ми дослідили як використання мовних засобів, таких як евфемізми, лайка, термінологія та структура текстів, сприяє формуванню виразного та переконливого сприйняття інформації у цьому жанрі дискурсу.

Важливо відзначити, що в навчанні перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу велике значення має розуміння синергетичних взаємодій між лінгвістичними елементами та структурними характеристиками текстів. Це дозволяє перекладачам краще виявляти інформаційний потенціал оригіналу та адаптувати його до цільової аудиторії.

Завершуючи підсумки розділу, визначається, що глибоке розуміння лінгвістичних особливостей англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу є важливим етапом у підготовці кваліфікованих перекладачів та аналітиків. Це сприяє розширенню горизонтів розуміння глобальних подій і сприяє ефективному взаєморозумінню міжнародних спільнот у світі, де мовна комунікація відіграє ключову роль.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ

3.1 Методика викладання перекладу як наука: загальні зауваги

У освітній системі, як ми знаємо, вміння, знання та навички викладача чи вчителя не сприйматимуть учні, якщо він достатньо не володіє теоретичними та практичними надбаннями науки. Аби вивчення іноземних мов у ВНЗ було дієвим і відповідало стандартам, майбутній викладач має освоїти теоретичні аспекти методики викладання іноземної мови [26, с. 14].

Викладач, як суб'єкт навчального процесу, також має відрізнитися чисельними особистісними якостями та вміннями для забезпечення досягнення успіху в навчанні тими, кого він навчає мови [25, с. 8].

До головних завдань методики належать:

1. Показ головних компонентів теорії сучасного навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах.
2. Ознайомлення учнів та студентів з сучасними тенденціями в навчанні іноземних мов у вітчизняній та закордонній практиці.
3. Розкриття суті складових частин і методів, якими керується сучасна методика як наука.
4. Залучення молодих спеціалістів до опрацювання науково-методичної літератури, що є джерелом для роботи над власними знаннями і вміннями, для підвищення власної професійної кваліфікації.

Автономія студента у вивченні іноземної мови – це його особисте бажання та здатність брати на себе управління власною навчальною діяльністю. Головне завдання вчителя у втіленні принципу автономності в реальність – допомогти усім учасникам навчального процесу зрозуміти свої індивідуальні завдання у вивченні іноземної мови [27, с. 121].

За О.Б. Тарнопольським та М.Р. Кабановою методика викладання іноземних мов досліджує взаємозв'язки суб'єктів та об'єктів процесу

викладання та опанування мови в ході спільної взаємодії цих об'єктів чи суб'єктів [25, там само].

Відповідно до цих визначень, об'єктом методики викладання іноземних мов як науки є всі суб'єкти, об'єкти та умови навчального процесу з іноземних мов, але не сам по собі, а лише їх взаємодія та зв'язок, які орієнтовані на кінцеву мету навчального процесу, пов'язану з досягненням певного результату під час навчального процесу [25, там само]. Предметом методики викладання є не процес навчання іноземної мови, а узагальнення всіх можливих моделей взаємодії явищ, процесів, зв'язків та відношень тієї сфери діяльності, яка пов'язана з навчанням іноземних мов [25, там само].

Методичні дослідження проводяться з метою виявлення і розробки можливостей і засобів оптимізації та інтенсифікації навчального процесу для досягнення кращих результатів відповідно до поставлених цілей у навчанні, сформульованих, виходячи з соціальних запитів та тих можливостей, які надають умови [25, там само].

Суб'єктами цього процесу є викладач іноземної мови та всі ті, кого він навчає. Таким чином, щоб отримати бажані результати від освітнього процесу головною ознакою суб'єктів процесу – студентів – має бути їх високий рівень особистої мотивації, а головним завданням викладача є формувати цю мотивацію, розвивати та всіляко підтримувати [25, с. 8].

За А.С. Макаренком для педагога важливо дотримуватися лозунгу «якомога більше вимоги до людини та якомога більше поваги до неї». На його думку ключем до успіху у педагогіці є доброта, повага до учня а також вимогливість. Саме ці риси допомагали дітям сповнюватися вірою у свої сили у навчанні [33, с. 14].

При вивченні іноземної мови та культури в навчальному закладі досягнути повної автономії учня або студента є неможливим, тому правильно використовувати поняття автономії не у широкому розумінні. Робота має здійснюватися під більш інтенсивним управлінням студентів власними навчальними процесами.

Наприклад, у початковій школі учні повинні ознайомитися з рядом навчальних стратегій. Для запам'ятовування лексики та граматики головними стратегіями є:

1. Багаторазове повторення.
2. Використання римування, віршів, міміки та рухів.
3. Візуалізація та асоціації.

Таким чином ми задіємо механічну пам'ять дітей та їх образне мислення. Подібна методика може бути дієвою і в навчальному процесі ВНЗ [27 с. 452].

Стратегія представляє собою план дій. Отже, для того, щоб усвідомити навчальну стратегію, важливо визначити:

1. Що потрібно вивчити.
2. Які кроки потрібно вжити для досягнення цієї мети.
3. Які ресурси необхідні для виконання цих дій.
4. Як перевірити, чи досягнута поставлена мета.
5. Чи була мета досягнута за допомогою найбільш швидкого та ефективного методу [29, с. 17].

У навчальному процесі вирізняють рівні автономії:

1. Рівень повної підлеглості викладачеві, коли на ньому лежить відповідальність за організацію та контроль процесу (нульовий рівень)
2. Перший рівень автономії – груповий, коли організацією, виконанням та контролем займаються студенти або учні.
3. Другий рівень – індивідуальної автономії, коли всіма вищезазначеними аспектами займається кожен студент чи учень окремо, а викладач лише може коригувати деякі етапи навчального процесу [25 с. 158].

Саме для сучасної системи шкільної освіти подібна схема навчання буде складною для втілення, адже на плечі вчителя покладаються і організація і контроль над роботою.

Для учнів середніх та старших класів буде можливим втілення часткової автономії з внутрішнім самоконтролем, а також зовнішнім з боку вчителя (він визначає мету роботи, ставить задачі, перевіряє роботу) [25, там само].

Важливо наголосити на особливій ролі навчальної компетентності в Національному стандарті освіти, оскільки саме вона є основою та передумовою розвитку загальної мовної усвідомленості учнів. Без цієї усвідомленості неможливий успішний процес формування мовних навичок.

Наприклад, вміння учня вибирати та використовувати різноманітні навчальні стратегії для вивчення лексики сприяє розвитку його здатності й бажання аналізувати процеси формування лексичної компетентності та будувати власну систему лексичних знань.

З іншого боку, розвинута лексична усвідомленість гарантує, що учень буде аналізувати свій репертуар навчальних стратегій, відкидаючи неефективні та випробовуючи нові [29, с. 10].

Для викладача є важливим визначити рівень знань, навичок та умінь кожної окремо взятої групи студентів, щоб орієнтуватися у рівні складності задач, які будуть стояти перед ними. Досягти студентської автономії можливо за умови, якщо того бажає сам студент. Одним з прикладів виховання в автономії в учнях у школах є дні самоорганізації, коли учень виконує роль вчителя і веде урок замість нього у своєму чи інших класах. Така практика позитивно впливає на учнівську дисципліну, виховує в дітях взаємну повагу.

У своїй роботі будь-який вчитель або викладач має використовувати сучасні технології. За Дичківською І.М. педагогічними інноваційними технологіями є цілеспрямоване, систематичне й послідовне провадження в практику оригінальних та новаторських способів, педагогічних ідей, що охоплюють освітній процес загалом, починаючи визначенням мети і закінчуючи очікуваними результатами [43, с. 25].

Таким чином, сучасні початкові школи, університети, коледжі та інші навчальні заклади мають потребу у вчителі, який буде здатен навчатися і розвиватися у сфері інноваційних технологій, шукати інформацію, розробляти нові формати навчання. Робоча діяльність викладача у сфері інноваційних технологій має базуватися на традиційній педагогіці і передбачати пошук

матеріалів, які би були спрямованими на підвищення власних професійних навичок і розвитку суспільства загалом [37, с. 15].

Для ефективного дистанційного навчання вчителю та викладачу важливо використовувати сучасні технології. Серед них:

1. Інформаційно-освітні технології – електронні посібники, особисті розробки викладача, аудіо та відео матеріали, мультимедійні матеріали.

2. Інтернет-орієнтовані технології скомпоновані викладачем або вчителем електронні посібники, методичні та навчальні комплекси, що розташовані в мережі Інтернет, відеофрагменти практичних занять з англійської мови, електронні наукові джерела, тощо.

3. Кейс-технології – один із видів навчання, що ґрунтується на використанні наборів навчальних матеріалів у текстовому, аудіовізуальному і мультимедійному форматах [43, с. 64].

Педагогічне спостереження – це організація сприйняття навчального процесу у повсякденних умовах. Об'єкт спостереження – дії та вчинки школярів та вчителів. Суть спостереження полягає у планомірному й тривалому сприйманні педагогічних процесів без втручання третіх осіб у нього [28, с. 114].

Функції спостереження – забезпечення дослідження інформацією, перевірка істинності теорії в практиці. За А.А. Киверялгом, забезпечити науковість такого дослідження можна за допомогою наступного:

1. Спостереження повинно мати певну мету (важливо її чітко сформулювати, оскільки від неї залежить правильність реєстрації результатів спостереження і достовірність висновків).

2. Спостереження варто проводити за планом, який має бути попередньо складений (у ньому деталізуються окремі питання, має бути опитувальник).

3. Кількість ознак, що досліджуються, мають бути у невеликій кількості, бути чітко визначеними.

4. Дані, що отримуються шляхом спостережень, мають бути порівняні.

5. Повторення процесу спостереження потрібно проводити протягом однакового проміжку часу.

6. Дослідник повинен знати про помилки, що можуть траплятися під час спостереження і вміти їх уникати.

Помилки під час дослідження можуть виникати у випадку, коли на основі спостереження за окремими явищами, що виокремлюються із загального комплексу, роблять висновки про комплекс загальний [28, с. 86].

Для вивчення методики викладання педагогічне спостереження є позитивним явищем, оскільки отриманий матеріал є підтвердженням перебігу природних педагогічних процесів. Але перевірка педагогічних явищ є притаманний суб'єктивізм інтерпретації інформації.

Таким чином, серед основних вимог до методу педагогічного дослідження можна виділити:

1. Чіткість спостереження.
2. Постановка завдань та мети.
3. Вибір об'єкта та предмета.
4. Вибір педагогічної ситуації.
5. Вибір способу педагогічного спостереження.
6. Визначення способів реєстрації спостережень.
7. Систематичність і різнобічність спостережень.
8. Достатня для експерименту кількість фактів.
9. Своєчасність і правильність фіксації.
10. Дотримання об'єктивності.
11. Зрозумілість й логічність записів.
12. Ретельність в обробці матеріалу спостережень.
13. Вирахування впливів на перебіг явищ, що досліджуються.
14. Виявлення повторюваності в істотних факторах.

15. Неупередженість у тлумаченні матеріалу, в оцінках висновків і фактів, які впливають на педагогічне спостереження [28, с. 120].

Не менш важливим питанням є також формування навчально-стратегічної компетентності – важливої складової загальних навчальних навичок. Вона визначає здатність студентів ефективно планувати свої навчальні плани та встановлювати цілі, обирати методи навчання, вирішувати завдання та розуміти, як працювати з наданою інформацією [29, с. 9].

Узагальнюючи концепцію Олійник Т. О. щодо формування навчально-стратегічної компетентності, можна виділити наступні фактори:

1. Самоконтроль і оцінка: особливістю формування цієї компетентності є здатність учнів до самоконтроля, а також до об'єктивної оцінки свого навчального прогресу.

2. Вибір оптимальних методів навчання: учні повинні навчитися обирати найефективніші методи і засоби для засвоєння знань.

3. Розв'язання навчальних завдань: ця компетентність включає здатність до розв'язання різних навчальних завдань та завдань, зокрема, застосування аналітичного та критичного мислення.

4. Комунікація та спілкування: учні повинні навчитися ефективно спілкуватися з викладачами та однокурсниками, висловлювати свої думки та запити [29, с. 10].

У контексті міждисциплінарності синергетики як науки хочемо згадати про експеримент із собакою Павлова. Цей експеримент напряду не відноситься до лінгвосинергетичних аспектів вивчення мови, оскільки він стосується психофізіологічних особливостей, а не лінгвістики. Проте, ми можемо пояснити основи експерименту та спробувати зв'язати його із лінгвосинергетичним підходом.

Експеримент з собакою проводився Іваном Петровичем Павловим, російським фізіологом, на стику 19 та 20 століть. Основною метою експерименту було дослідження умовних рефлексів у собак, зокрема, умовного слиноутворення. Експеримент виглядав таким чином:

Павлов привчав собак до того, щоб вони асоціювали дзвінок дзвоника, що був умовним стимулом, з подачею їжі, що було безумовним стимулом. Спочатку собаки реагували на безумовний рефлекс. Протягом експерименту, коли дзвін від дзвіночка супроводжувався подачею їжі, піддослідні починали виділяти деяку кількість слини, коли чули лише дзвінок дзвоника, навіть без подачі їжі (умовний рефлекс).

Таким чином, експеримент став класичним прикладом умовного рефлексу, де умовний стимул (дзвінок дзвоника) став викликати умовну реакцію (виділення слини).

Умовні асоціації, що виникають між словами, можуть впливати на реакцію та сприйняття людиною мовних стимулів. Це може бути важливим аспектом в лінгвосинергетичних дослідженнях, де вивчається взаємодія мови і психофізіології. Загалом, Павлівський експеримент не є лінгвосинергетичним дослідженням, але його результати можуть бути використані для розуміння зв'язків умовних рефлексів, асоціацій та мовних стимулів.

Отже, спираючись на теорії психологічної фізіології та нейробіології можна констатувати, що поняття умовних рефлексів може бути використане і в мовознавстві. На нашу думку, мовленнєві рефлекси є автоматизованими лінгвістичними (мовними) реакціями, що виникають під час процесу сприйняття або використання мови, оскільки сама мова є стійким умовним рефлексом [13, 47].

Таким чином можна виділити деякі з них:

1. Лексичний рефлекс – здатність мовця висловлюватися у рамках власного словникового запасу, набутого протягом життя, за певних обставин та у певному мовному середовищі.

2. Синтаксичний рефлекс – здатність мовця генерувати мовні обороти, послуговуючись синтаксичними конструкціями, притаманними рідній мові.

3. Фонетичний рефлекс – здатність людини вимовляти слова з певним рівнем придихання та постановою органів ротової порожнини, що беруть участь у творенні звуків.

З теоретичної точки зору, у контексті політичного дискурсу, мовні рефлекси можна використовувати для ведення політичної кампанії та впливу на виборця. Саме лексична складова мовної рефлекторної ієрархії може бути задіяна у формуванні мовного впливу за допомогою лексичних одиниць, в ролі яких можуть виступати слова-тригери.

3.2 Комплекс вправ для навчання перекладу сучасного англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу

Вправа 1 «Всезнайко» на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення:

Частина 1. Declarative sentences.

Перший блок вправи (Табл. 2) являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Simple та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Simple.

Declarative sentences

Таблиця 2

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Simple	The Parliament signs a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment is signed
Past Simple	The Parliament signed a new law replacing	A new law replacing the death penalty with life imprisonment was signed

	the death penalty with life imprisonment.	
Future Simple	The Parliament will sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment will be signed

Другий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Continuous.

Таблиця 3

Present Continuous	The Parliament is signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment is being signed.
Past Continuous	The Parliament was signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment at 3 p.m yesterday.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment was being signed at 3 p.m. yesterday.
Future Continuous	The Parliament will be signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment at 3 p.m tomorrow.	—

Третій блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect.

Таблиця 4

Present Perfect	The Parliament has already signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment has already been signed.
Past Perfect	The Parliament had signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment before he was executed.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment had been signed before you got into the prison.
Future Perfect	The Parliament will have signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment by 3 o'clock tomorrow.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment will have been signed by 3 o'clock tomorrow.

Четвертий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect Continuous.

Таблиця 5

TENSE	ACTIVE
Present Perfect Continuous	The Parliament has been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours.
Past Perfect Continuous	TV channels showed that the parliament had been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours.
Future Perfect Continuous	The Parliament will have been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours by 7 p.m.

Вправа на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення: Частина 2. Negative sentences.

П'ятий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Simple та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Simple.

Negative sentences

Таблиця 6

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Simple	The Parliament doesn't sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment is not signed

Продовження табл. 6

Past Simple	The Parliament didn't sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment was not signed
Future Simple	The Parliament won't sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment will not be signed

Шостий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Continuous.

Таблиця 7

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Continuous	The Parliament is not signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment is not being signed.
Past Continuous	The Parliament was not signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment at 3 p.m yesterday.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment was not being signed at 3 p.m. yesterday.
Future Continuous	The Parliament will not be signing a new law replacing the death penalty	–

Продовження табл. 7

	with life imprisonment at 3 p.m tomorrow.	

Сьомий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect.

Таблиця 8

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Perfect	The Parliament has not signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment has not been signed.
Past Perfect	The Parliament had not signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment before he was executed.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment had not been signed before you got into the prison.
Future Perfect	The Parliament will not have signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment by 3 o'clock tomorrow.	A new law replacing the death penalty with life imprisonment will not have been signed by 3 o'clock tomorrow.

Восьмий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect Continuous.

Таблиця 9

TENSE		ACTIVE	PASSIVE
Present Continuous	Perfect	The Parliament has not been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours.	–
Past Continuous	Perfect	TV channels showed that the parliament had not been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours.	–
Future Continuous	Perfect	The Parliament will not have been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours by 7 p.m.	–

Interrogative sentence

Вправа на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення: Частина 3. Interrogative sentences.

Дев'ятий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Simple та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Simple.

Таблиця 10

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Simple	Does the parliament sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment?	Is the new law replacing the death penalty with life imprisonment signed?
Past Simple	Did the parliament sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment?	Was the new law replacing the death penalty with life imprisonment signed?
Future Simple	Will the parliament sign a new law replacing the death penalty with life imprisonment?	Will the new law replacing the death penalty with life imprisonment be signed?

Десятий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Continuous.

Таблиця 11

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Continuous	Is parliament signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment?	Is new law replacing the death penalty with life imprisonment being signed now?
Past Continuous	Was parliament signing a new law replacing	Was the new law replacing the death penalty

	the death penalty with life imprisonment at 3 p.m yesterday?	with life imprisonment being signed at 3 p.m. yesterday?
Future Continuous	Will the parliament be signing a new law replacing the death penalty with life imprisonment at 3 p.m tomorrow?	–

Одинадцятий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect.

Таблиця 12

TENSE	ACTIVE	PASSIVE
Present Perfect	Has the parliament already signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment.	Has the new law replacing the death penalty with life imprisonment already been signed?
Past Perfect	Had the parliament signed a new law replacing the death penalty with life imprisonment before he was executed?	Had the new law replacing the death penalty with life imprisonment been signed before you got into the prison?
Future Perfect	Will the parliament have signed a new law replacing the death penalty	Will the new law replacing the death penalty with life imprisonment have

	with life imprisonment by 3 o'clock tomorrow?	been signed by 3 o'clock tomorrow?

Дванадцятий блок вправи являє собою таблицю з утвореним реченням в часі Present Perfect Continuous та похідними реченнями від нього, утворених вже в інших часах та формах групи Perfect Continuous.

Таблиця 13

TENSE	ACTIVE
Present Perfect Continuous	Has the parliament been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours?
Past Perfect Continuous	Had the parliament been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours before TV channels showed it?
Future Perfect Continuous	Will the parliament have been voting for a new law replacing the death penalty with life imprisonment for 3 hours by 7 p.m?

Вправа 2 «Копірайтер» на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення.

1. Необхідно підготувати декілька речень англійською мовою, які будуть у подальшому використовуватися у вправі. Наприклад “*He used to change political parties*”, “*She is a good politician*”.

2. Необхідно роздрукувати картки з реченнями, які Ви вигадали.

3. Загадайте учням перебудувати структура речення таким чином, щоб воно зберегло свій зміст, при цьому змінилися синтаксичні властивості та структура речення. Наприклад, з речення “*He used to change parties*” можна зробити “*He was caught on changing political parties*”.

4. Після перебудови речень учнями, обговоріть варіанти, вигадані ними та роз’ясніть для них синтаксичні особливості кожного речення.

5. Запитайте в учнів, чому саме вони вирішили перебудувати речення таким чином.

Вправа 3 «Складність політики в перекладі» на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення.

1. Необхідно вибрати політичний текст, написаний англійською мовою. Наприклад, промову чи статтю з політичного журналу та вибрати з нього фрази.

2. Картки з фразами необхідно роздати учасникам.

3. Учасники перекладають текст українською мовою.

4. Переклад має бути оформлений якомога складніше з точки зору синтаксису та граматики, але зберігати зміст оригінального тексту.

5. Учасники представляють свої переклади та дають роз’яснення синтаксичним конструкціям.

6. Обговоріть, які синтаксичні особливості студенти використали при перекладі, та чим вимірюється складність цих конструкцій на їх думку.

Вправа 4 «Побудова асоціацій» на синтаксичний рефлекс та розвиток синтаксичного рівня мовлення.

1. Необхідно відібрати декілька ключових слів, пов'язаних з політичним дискурсом, таких як *“sanctions”*, *“diplomacy”*, *“negotiations”* і т.д.
2. Учасники мають розділитися на декілька груп.
3. Кожна група отримує одне ключове слово. Наприклад, одна команда отримує слово *“negotiations”*, а інша – *“sanctions”*.
4. Учасники мають декілька хвилин, щоб утворити асоціації зі словами та скласти невеликий монолог (2-3 речення). Наприклад, для слова *“sanctions”* учасник вигадує речення, *“As a result, the aggressor country received a package of sanctions”*.
5. Кожна група презентує свої варіанта перед іншими групами.
6. Після презентацій учасники матимуть змогу подискутувати та задати один одному питання стосовно утворених речень [44, с. 456].

Вправа 5 «Дебати»

Метою вправи є збільшення словникового запасу та розвиток умінь висловлювати власну думку щодо питань, які стосуються англомовного зовнішньополітичного медіадискурсу.

1. Учасники розділяються на групи.
2. Кожна група обирає актуальне політичне питання (війна в Ізраїлі, війна в Україні, глобальна криза, економічні зв'язки США та ЄС і т.д.).
3. Команди формують колективну думку щодо того чи іншого питання.
4. Обирається учасник з кожної команди для презентації думки колективу у формі виступу на 3-5 хвилин.
5. Під час виступу використовується лексика, притаманна зовнішньополітичному дискурсу.
6. Після виступів учасників пропонують дебати, обговорюються різні точки зору.

Вправа допоможе учасникам розвинути вміння висловлювати власну думку та збагатить словниковий запас.

Вправа 6 «Синхронний переклад»

Метою вправи є встановлення нейронних зв'язків, що допоможуть студентам перекладати промови політичних діячів під час синхронного або послідовного перекладу. Складність полягає у необхідності швидко інтерпретувати інформацію з однієї мови на іншу та ретранслювати її на аудиторію, що має певні очікування від промови.

1. Студентам необхідно самостійно знайти в мережі «Інтернет» політичну промову англійською мовою та вибрати уривок 5-7 хвилин.
2. Учасники перекладають промову та синхронно з мовцем транслюють переклад.
3. Нова лексика заноситься до словника політичних термінів.
4. Під час аудиторного заняття студенти презентують переклади промов.
5. Студенти обмінюються новими політичними термінами, які вони виписали до словників.
6. Студенти обмінюють промовами, та кожен з них перекладає невідомий для них текст, використовуючи лексику, якою вони обмінювалися до цього.

Вправа допомагає розвивати словниковий запас та вміння перекладати незнайомий текст синхронно.

Вправа 7 «Політтехнолог»

Метою вправи є вміння висловлювати власну думку на політичну тему та транслювати власні думки чітко та ясно.

1. Студенти складають коротку політичну програму, уявляючи, що вони майбутні кандидати на президентських або парламентських виборах.

2. По черзі учні виступають перед аудиторією, зачитуючи власну політичну програму.

3. Після промов ведеться дискусія щодо висловлених студентами думок, обговорюються лексичні та граматичні помилки, якщо такі були допущені.

Вправа допоможе студентам розвинути власний вокабуляр, а також розкриє їх ораторські здібності, які необхідні для перекладача.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У розділі були розглянуті основні питання, пов'язані з методологічними підходами до навчання перекладу як науки. Зокрема, була розглянута загальна методика викладання перекладу і її важливість у контексті навчання перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу.

Засновуючись на проведеному аналізі, можна зробити висновок, що методологічні аспекти грають важливу роль у процесі навчання перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу. Знання загальних методичних принципів та підходів допомагає студентам розуміти процес перекладу як складну наукову дисципліну, а також розвивати навички та стратегії, необхідні для якісного перекладу зовнішньополітичного медіадискурсу.

Методика викладання перекладу, як наука, є важливим елементом підготовки майбутніх перекладачів, оскільки вона допомагає їм розуміти основні принципи та завдання перекладу, а також розвивати навички критичного аналізу текстів та вибору відповідних стратегій перекладу. Таким чином, методологічні аспекти є важливою підставою для подальшого вивчення та розвитку навичок перекладачів у контексті англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу.

Основні характеристики стратегій полягають в їхній здатності систематично розгортатися у відповідь на чітко усвідомлену та

проаналізовану проблему. Ці стратегії можуть автоматизуватися та використовуватися спонтанно. Також подібно до вивчення мови, стратегії можна вивчати та освоювати. Неefективні стратегії можна змінювати або відкидати, нові стратегії можна навчати, а ефективно працюючі стратегії можна успішно застосовувати в нових ситуаціях [29, с. 13].

Зважаючи на важливість методологічних засад навчання перекладу, варто підкреслити, що цей розділ є лише початком подальшого дослідження та розвитку області перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу. Важливим завданням є подальше вивчення і вдосконалення методичних підходів, а також впровадження їх у практику навчання.

Також слід враховувати, що розвиток інформаційних технологій та зростання інтернаціональних комунікацій вносять постійні зміни в сферу перекладу. Тому навчання перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу повинно бути гнучким та адаптивним до сучасних вимог та викликів.

У майбутньому дослідження і розвиток методологічних засад навчання перекладу відіграватимуть ключову роль у формуванні компетентних перекладачів, які зможуть ефективно працювати з англomовним зовнішньополітичним медіадискурсом та сприяти розумінню міжнародних подій і процесів.

Досягнення високого рівня вмінь перекладу англomовного зовнішньополітичного медіадискурсу відображається не лише в академічних досягненнях студентів, але й у їхній здатності висловлюватися точно та зрозуміло. Такий підхід допомагає створювати ефективних професіоналів у галузі перекладу та розвивати комунікативні навички, які важливі в сучасному світі.

Завершуючи, важливо підкреслити, що успішне вивчення цієї складної галузі перекладу вимагає від студентів постійного навчання та практики. Методичні підходи, розглянуті у цьому розділі, є лише основою, на якій

будується навчання, і вони повинні бути поєднані з практичними завданнями, аналізом реальних медіатекстів і роботою з власними перекладами.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Розвиток наукової думки сучасного світу вимагає поєднання лінгвістики з іншими дисциплінами та вивчення їх синергії. Лінгвосинергетика є ефективним міждисциплінарним підходом задля вивчення мовних засобів маніпулятивного впливу в сучасному англomовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі.

Незважаючи на досягнення у сфері синергетики, ця область науки залишається відкритою для подальшого дослідження та вдосконалення. До того ж стрімкий розвиток інших дисциплін є викликом для лінгвістики, що сприяє виопрацюванню міждисциплінарних методологічних підходів до вивчення мовних явищ і процесів.

Актуальність дослідження зумовлена фрагментарністю досліджень маніпулятивного впливу в англomовному зовнішньополітичному дискурсі у лінгвосинергетичному ракурсі. Маніпуляція через мову грає ключову роль у формуванні глобальних відносин та сприйняття подій у світі.

Об'єктом дослідження був феномен мовної маніпуляції у контексті синергетичної парадигми, а предметом – лінгвосинергетичні особливості маніпулятивного впливу в англomовному зовнішньополітичному дискурсі.

Метою дослідження було проаналізувати мовні засоби маніпулятивного впливу в англomовному зовнішньополітичному медіадискурсі з використанням лінгвосинергетичної концепції. Також ми ставили завдання визначити компоненти інформаційно-комунікаційного впливу та схарактеризувати мовні засоби вираження маніпулятивного впливу в досліджуваному дискурсі.

Використані методи дослідження включали аналіз інформації, її узагальнення задля отримання конкретних результатів. Ці методи були успішно застосовані задля виокремлення мовних засобів вираження маніпулятивного впливу в сучасному англomовному зовнішньополітичному дискурсі.

В першому розділі ми ретельно розглянули поняття дискурсу в сучасному мовознавстві. Також було проведено аналіз англомовного зовнішньополітичного медіадискурсу як підтипу політичного дискурсу. Окрім того, було здійснено докладний огляд лінгвосинергетичного підходу як міждисциплінарного напрямку в сучасному мовознавстві.

У рамках аналізу теоретичного матеріалу ми розглянули різні теоретичні підходи до визначення поняття «дискурс» та виокремили його ключові компоненти. Також ми сконцентрували свою увагу на висвітлення структурних параметрів та основних властивостей сучасного англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу. Особливу увагу ми приділили лінгвосинергетичному підходу як міждисциплінарному напрямку в новітньому мовознавстві.

Також ми сфокусувались на основних принципах лінгвосинергетики, визначили її місце серед інших дисциплін та розкрили, як цей підхід може бути застосований до аналізу сучасного англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу.

У другому розділі ми здійснили детальний аналіз мовних засобів вираження маніпулятивного впливу в англомовному зовнішньополітичному медіадискурсі, опираючись на синергетичну парадигму наукового пізнання. Застосовуючи синергетичний підхід, ми виявили мовні засоби вираження маніпулятивного впливу та їхній колективний вплив на реципієнтів (аудиторію).

Також особлива увага була приділена перекладацьким аспектам, що виникають у процесі опрацювання маніпулятивних мовних конструкцій у сучасному англомовному зовнішньополітичному медіадискурсі. Ми розглянули труднощі та виклики, на які наштовхуються перекладачі під час відтворення не лише смислового навантаження, але й маніпулятивного характеру висловлювань.

У третьому розділі нашого дослідження ми здійснили спробу виопрацювати методологічні засади навчання перекладу сучасного

англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу. Ми розглянули загальні принципи та вказівки, що стосуються ефективної методики викладання перекладу, яка враховує лінгвосинергетичні аспекти цього специфічного типу дискурсу. Окрім того, ми розробили комплекс вправ, який спрямований на ефективне опанування студентами лінгвосинергетичних аспектів перекладу сучасного англомовного зовнішньополітичного медіадискурсу. Цей методичний комплекс вправ враховує особливості вираження маніпулятивного впливу через мовні засоби та вміщує практичні завдання задля покращення навичок перекладу в досліджуваній сфері.

Отже, у третьому розділі ми не лише окреслили методологічні підходи до навчання перекладу сучасного англомовного зовнішньополітичного медіа-дискурсу, а й здійснили спробу розробити конкретний інструментарій для практичного впровадження цих підходів у навчальний процес.

Підсумовуючи, зазначимо, що у дослідженні значної уваги було приділено висвітленню лінгвосинергетичної специфіки маніпулятивного впливу в сучасному англомовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі.

Як засвідчують результати дослідження, маніпулятивний вплив в англомовному зовнішньополітичному медіа-дискурсі виявляється через використання різних лінгвістичних прийомів, таких як риторичні фігури, евфемізми, апеляції до почуттів тощо. Ці прийоми створюють конкретний образ та сприйняття подій та процесів у зовнішній політиці.

Варто підкреслити, що синергетичний підхід дозволяє краще розуміти взаємодію між мовними засобами та структурними особливостями медіатекстів у контексті маніпуляції. Мова не лише передає інформацію, але й впливає на емоції та усвідомлення аудиторії.

До того ж результати дослідження можуть бути корисними в навчальному процесі, особливо для курсів з риторики, стилістики, прагматилістики та лінгвосинергетики. Також вони можуть слугувати як підстава для подальших досліджень в царині медіалінгвістики та сприяти розвитку медіаграмотності.

Подальші дослідження лінгвосинергетичної специфіки маніпулятивного впливу в англомовному зовнішньополітичному медіадискурсі можуть допомогти не лише розвинути більш глибоке розуміння механізмів мовної маніпуляції, але й виопрацювати методи та засоби захисту від неї.

Я, *Коровай Максим Володимирович*, своїм підписом засвідчую, що моя дипломна робота «Англомовний зовнішньополітичний медіадискурс: лінгвосинергетичний та перекладацький аспекти» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. При написанні роботи я дотримувався принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аккурат В. Методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. *Науковий вісник ПНПУ ім. К.Д. Ушинського*. 2020. Вип. № 28 с. 5–23.
2. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики*. Київ. Видавничий центр «Академія». URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf (дата звернення: 13.10.2023).
3. Гармаш О.Л. *Лінгвосинергетичний аспект розвитку словникового фонду англійської мови*: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 322 с.
4. Голубовська, І. О. *Актуальні проблеми сучасної лінгвістики*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 223 с.
5. Гудманян А.Г., Баклан І.М. *Практичний курс перекладу*. Київ, 2022. С. 155–163.
6. Долинський Є. В. Риторичні прийоми у політичних прийомах політичних лідерів як засоби маніпуляції суспільною свідомістю громадян. *Науковий вісник ХДУ. Серія Германістика та міжкультурна комунікація*. 2021. № 1. С. 45–51.
7. Домброван Т. І. Лінгвосинергетика: перші результати міждисциплінарного симбіозу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 8 С. 85–88.
8. Дрижал О.М. *Технологія Вікон Овертона та їх вплив у сучасному суспільстві.*, С. 192–197.
9. Дяченко О.В. Складова механізму реалізації мовної маніпуляції в політиці. *Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*. 2018. № 2. С. 91–96.
10. Євланова О.О. Місце феномена маніпуляції в політичному дискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. № 88. С. 93–97.

11. Жибак Д. М. До питання особливостей та функцій політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2016. № 20. С. 124–126.
12. Жмаєва Н. До питання стратегій перекладу політичних промов. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2022. № 34. С. 28–37.
13. Іонов І. А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД). Харків: ФОП Петров В. В., 2017. 143 с.
14. Зінченко А. В., Єгорова О. І. *Лінгвопрагматична актуалізація кількості в текстах політичного дискурсу* (на матеріалі інавгураційних промов Б. Обама). Філологічні трактати. 2013. Т. 5, № 2. С. 32–37.
15. Клименко І. М. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2012. Вип. 8. С. 84–90.
16. Клименко І. М. Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу. URL: <https://litmisto.org.ua/?p=8416> (дата звернення 12.12.2023).
17. Кльось С. Семантичні особливості функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі (на основі промов діячів англійською мовою). *Молодь і ринок*. 2012. № 1. С. 106–110.
18. Козуб Л. Мовні засоби впливу у сучасному англomовному політичному дискурсі. *Studia Methodologica*. 2011. С. 50–53.
19. Кондратенко Н. В. Лексичні особливості текстів мовленнєвого жанру «Політична програма». *Вісник ОНУ. Серія: Філологія*, 2017. Т. 22, Вип. 2 (16). С. 85–90. URL: <http://philolvisnyk.onu.edu.ua/article/view/137200/134460> (дата звернення 11.12.2023).

20. Кондратенко Н. В. Принципи текстотворення політичної програми як мовленнєвого жанру політичного дискурсу. *Записки з українського мовознавства*. 2017. Вип. 24(2). С. 124–131.
21. Кухарчук І. О. Мовні особливості сучасного політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. №33, Том 1. С. 45–47.
22. Лобода В.А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. Том 4, № 43. С. 72–74.
23. Лосєва І. В. Мовностилістичні особливості політичної полеміки кандидатів у президенти США (на матеріалі інтернет-дискурсу): дис. д-ра філол. наук : 10.02.04. Львів, 2016. 261 с.
24. Лукіна Л.В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політикус*. 2021. № 2. С. 75–80.
25. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
26. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Ніколаєва С. Ю. О. Б. Бігич та ні. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
27. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
28. Сисоєва С.О, Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
29. Олійник Т. О. Особливості формування навчально-стратегічної компетентності. *Іноземні мови*. 2013. №4 (76). С. 9–20.
30. Павлюх М. В., Телефус С. О. Алгоритм нейролінгвістичної маніпуляції у політичному прогнозуванні на прикладі моделі Мілтона. URL: <https://jvestnik-chemistry.donnu.edu.ua/index.php/pl/article/view/12637> (дата звернення: 26.10.2023).

31. Падалка О.В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. № 6. С. 66–69.
32. Палей Т. А. Іронія як засіб політичної маніпуляції: лінгвістичний аспект (на матеріалі англомовного політичного дискурсу). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2018. Т. 29 (68), № 1. С. 30–35.
33. Педагогічна спадщина А. Макаренка: історія та сучасність (до 130-ї річниці з дня народження А.С. Макаренка) : збірник матеріалів науково-практичної студентсько-учнівської конференції, Київ, 6 березня 2018 р. Київ: НУБіП України, 2017. № 2. С. 16–24.
34. Підгрушний В. А. Особливості політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці. *Студентський вісник НУВГП*. Рівне: НУВГП, 2015. Вип. 2(4). С. 248-251.
35. Піхтовнікова Л. С., Домброван Т. І., Єнікеєва С. М., Семенець О. О. Лінгвосинергетика. Для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів; за загальною редакцією проф. Л. С. Піхтовнікової. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 288 с.
36. Полякова Л. С., Южакова Ю. В., Залавіна Т. Ю., Дьоріна Н. В. *Лінгвістичні засоби маніпуляції в англійському політичному дискурсі*. Amazona Investiga. 2020. Том 9. Випуск 33. С. 27–36.
37. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. / за ред. Побірченко Н. С. та ін. Умань, 2014. 320 с.
38. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*. 2016. Т. 1. С. 235–238.
39. Саморукова О. Маніпулятивні технології у висвітленні зарубіжними ЗМІ ситуації в Україні: *Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського*. С. 494–505.

40. *Синергетика в филологических исследованиях*: Монографія / Т. И. Домброван, С. М. Еникеева, Л. С. Пихтовникова, А. Н. Приходько, Е. А. Семенец, В. И. Силантьева, Е. Г. Фоменко; С. Н. Коринь, О. Н. Гончарук, И. М. Яремчук, А. Н. Судья, Н. Н. Пильгуй, Е. В. Богатырева, М. В. Залужная / Под общ. ред. проф. Л. С. Пихтовниковой. Харків. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 340 с.
41. Степанов В.В. Лінгвосинергетичний аспект концепту політика в сучасному американському англomовному дискурсі: дис. д-ра філософії: 10.02.04. Запоріжжя, 2021. 435 с.
42. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. / В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк та ін., К.: ЗАТ «ВПОЛ», 2011. 248 с.
43. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія. С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; / за ред. С.Ю.Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої. Київ: Ленвіт, 2015. 444 с.
44. Ткаченко Г.В. Асоціативний експеримент як засіб пізнання онімів в когнітивній ономастиці. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Випуск XXIII, Частина 3. С. 454–460.
45. Усенко М. Особливості перекладу політичного дискурсу. Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції, 19–20 квітня 2011 року. Т.: ТНТУ, 2011. Том 2. С. 314.
46. Федоренко О. Політичні неологізми-запозичення в англomовних засобах масової інформації. 2018. С. 139–143.
47. Фесенко І.Л. Особливості перекладу політичних промов та текстів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічні науки. 2015. Випуск 55. С. 264–266.

48. Хацер Г. О, Жаворонкова В. В. Особливості англомовних політичних промов та їх перекладу українською мовою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 2, Ч. 1. 2022. 204 с.
49. Щигло Л.В. Діахронічна еволюція мови. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія: Філологія*. 2018. Випуск 79. С. 211–215. URL: <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/view/12800> (дата звернення: 15.11.2023).
50. Щигло Л. В. Еволюційні процеси в системі мови крізь призму сучасної науки. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки. (мовознавство)»*. 2016. №6. С. 208–211.
51. Щигло Л.В. Мова як об'єкт синергетичного вивчення. *Наука и инновации в современном мире: философия, литература и лингвистика, культура и искусство, архитектура и строительство, история: монография / авт. кол.: Бетильмирзаева М.М., Древаль И.В., Мишенина Т.М. и др. Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2017. С. 81–89.*
52. Haken Hermann. *Information and Self-organization: A Macroscopic Approach to Complex Systems*. 2nd enlarged ed. (Springer Series in Synergetics). Berlin: Springer-Verlag, 2000. 226 p.
53. Kazakov A. A. *Methods of linguistic manipulation in political media discourse: an attempt to systematize*. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/> (дата звернення: 05.12.2023).
54. Lakoff G. Hedges: A study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts. *CLS*, v. 8, 1972. P. 183–228.
55. Shchyhlo L., Korovai. M. *The phenomenon of language manipulation in foreign policy discourse: a linguosynergistic perspective*. Суми: Видавництво СумДУ, 2023. P. 23–27.

56. Shchyhlo L., Korovai M. Towards a new paradigm for the language research: synergistic context. *International scientific journal "Grail of science"*. 2023. № 25. p. 250–253.

57. Warbletoncouncil URL: uk.warbletoncouncil.org/experimento-de-pavlov-7800 (дата звернення: 09.11.2023).

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

58. Будапештський меморандум. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text (дата звернення: 05.11.2023).

59. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/> (дата звернення: 07.11.2023).

60. Urban Dictionary. URL: www.urbandictionary.com (дата звернення: 17.11.2023).

61. WikiDiff. URL: <https://wikidiff.com/assurance/guarantee> (дата звернення: 09.11.2023).

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

62. Венская конвенция о праве международных договоров. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/law_treaties.shtml (дата звернення: 05.11.2023).

63. Руководство по международным договорам. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/treaty_handbook.pdf (дата звернення: 09.11.2023).

64. Boris Johnson swears during first PMQs in House of Commons. URL: https://www.youtube.com/watch?v=sw6uvKpceBU&ab_channel=euronews (дата звернення: 20.05.2023).

65. Conservative MP swears during liberal affordability legislation rant. URL:https://www.youtube.com/watch?v=xXHYNIr5z9Q&ab_channel=GlobalNews (дата звернення: 21.05.2023).

66. President Trump addresses U.N. General Assembly. URL:https://www.youtube.com/watch?v=KfVdIKaQzW8&t=46s&ab_channel=C-SPAN (дата звернення: 15.11.2023).

67. Trump won't say whether he wants Russia or Ukraine to win war. URL:https://www.youtube.com/watch?v=L07fMoafVh4&ab_channel=CNN (дата звернення: 19.11.2023)

68. The End of the Combat Mission in Iraq. URL:https://www.youtube.com/watch?v=yzO9LZzZoOk&ab_channel=TheObamaWhiteHouse (дата звернення: 10.11.2023).

69. WATCH: Trump Takes Audience Questions About 'Wokeness,' Education, And Advice To Young Conservatives. URL:https://www.youtube.com/watch?v=zoHUMgZ7DKc&t=200s&ab_channel=ForbesBreakingNews (дата звернення 09.12.2023).

Summary

At the current stage of scientific development, a crucial aspect of studying linguistic synergy involves the ability to identify combinations of language with other disciplines and explore their synergy or interaction. Achievements and developments in the field of synergy are not exhaustive and require further exploration and study by researchers. Additionally, language evolves concurrently with other disciplines, highlighting the need for developments in linguistics to exhibit an interdisciplinary nature.

The chosen topic's relevance is underscored by the insufficient exploration of manipulative influence in English - language foreign policy discourse from a linguistically synergistic perspective. The research's object is the phenomenon of language manipulation within the context of the synergistic paradigm, while the subject is the linguistic synergistic features of manipulative influence in English - language foreign policy discourse.

The study aims to analyze linguistic means of manipulative influence in English - language foreign policy media discourse through the lens of the linguistic synergistic concept, while also investigating translational and methodical aspects. In the empirical part of the study the main concern was:

1. Define the interpretation of the concept of “*language manipulation*” from the standpoint of linguistic synergy:
2. Identify the main components of information and communication influence.
3. Characterize linguistic expressions of manipulative influence in English - language foreign policy media discourse.

To accomplish these tasks, the research will employ the following methods:

1. Analysis of information to assess the interaction between language and foreign policy discourse.
2. Summarization to gather and organize information for better understanding.

The thesis rests on recent research in the latest research in the field of linguistic synergy and political discourse. The works of authors such as Pikhtovnikova L.S., Dombrovan T.I., Stepanov V.V., Kazakov A.A., L.V. Shchyhlo and others were examined.

Within the linguistic analysis, particular emphasis is placed on the socio-political implications, shedding light on how language shapes and reflects the political landscape. The examination of linguistic tools used for manipulative influence delves into the power dynamics at play, offering insights into the strategies employed by politicians in the realm of foreign policy communication.

Moreover, the translational challenges outlined underscore the importance of maintaining fidelity to the original text while navigating lingual and cultural nuances. This aspect becomes crucial as the study recognizes that the effectiveness of manipulative linguistic elements can be culture-specific, requiring a translator's proficiency to capture not just the literal meaning but also the intended impact within the target audience.

In the methodological realm, the proposed exercises aim not only to cultivate translation skills but also to instill a critical awareness of the broader socio-political context. By integrating real world examples and current events into the teaching methodology, the study seeks to equip learners with the ability to navigate the dynamic landscape of English-language foreign policy media discourse beyond the confines of a classroom.

This comprehensive work shows the landscape of English-language foreign policy media discourse, delving into both theoretical foundations and practical considerations. The study begins by dissecting the contemporary concept of discourse within linguistics, emphasizing its pivotal role in the realm of political communication.

Then it seamlessly transitions to highlight the features of English-language foreign policy media discourse as a distinctive subtype of political discourse. A significant aspect of the investigation lies in the application of linguosynergetics, as

a multidisciplinary approach that sheds light on the intricate interplay of linguistic elements within foreign policy media discourse.

Our research meticulously explores the linguistic tools employed to exert manipulative influence, employing a synergistic retrospective to unravel the subtle nuances. Furthermore, the discussion extends to the challenges and complexities encountered in translating these manipulative linguistic elements, emphasizing the need for a nuanced approach in the translational process. The practical dimension of the study comes to the forefront in the third section, where the methodology for teaching the translation of English-language foreign policy media discourse is meticulously outlined.

Emphasizing translation as a scientific discipline, this segment provides overarching considerations for effective learning process. A comprehensive set of exercises is proposed, strategically designed to enhance the acquisition of translation skills specific to the complexities of foreign policy media discourse. This work makes a contribution to the understanding of manipulative influence in foreign policy media discourse, offering both a theoretical framework and practical insights. The exploration of linguosynergetics adds a unique dimension to the analysis, providing a holistic perspective on the linguistic and translational intricacies of English-language foreign policy media discourse.

The practical significance of the obtained results lies in their applicability to the educational process, particularly in courses on rhetoric, stylistics, pragmastylistics, and linguistic synergy. These findings can be valuable for students working on term papers and diploma papers in philology.

This work not only contributes to the theoretical understanding of manipulative influence in foreign policy discourse but also highlights the practical considerations in translation and methodology. By bridging theory and application, the study offers a comprehensive exploration of English-language foreign policy media discourse, positioning it as an invaluable resource for scholars, practitioners, and educators alike.

The research findings can be valuable in the educational process, particularly for courses on rhetoric, stylistics, pragmatics, and linguistic synergy. Additionally, they can serve as a basis for further studies in this field and contribute to the development of media literacy.

In our work, a detailed analytical study was conducted on the linguistic-synergetic specifics of manipulative influence in the English-language foreign policy media discourse. It was revealed that manipulative influence in the English-language foreign policy media discourse manifests through the use of various linguistic techniques, such as rhetorical figures, euphemisms, appeals to emotions, etc. These techniques create a specific perception of events and processes in foreign policy.

Further research in the field of linguistic synergetic specifics of manipulative influence in the English-language foreign policy media discourse can contribute to a deeper understanding of the mechanisms of linguistic manipulation and the development of methods and means to guard against it.

To sum up, the synergetic approach allows for a better understanding of the interaction between linguistic elements and structural features of media texts in the context of manipulation. Language not only conveys information but also influences the emotions and awareness of the audience.